




**ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
(за спеціалізаціями)**

 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-3-160-165>

 <https://orcid.org/0000-0002-3679-5648>

РУДЮК Тетяна Вікторівна

докторка педагогічних наук, доцентка,
професорка катедри української мови, методики її навчання та перекладу,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
e-mail: rudiukt@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0002-5741-3098>

КАПЛЕНКО Оксана Миколаївна

кандидатка філологічних наук, доцентка катедри літератури, методики її навчання,
історії культури та журналістики,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
e-mail: kaplenko.om@gmail.com

УДК 37.016:821.161.2(045)

**«ЧАРІВНІ ІСТОТИ УКРАЇНСЬКОГО МІФУ. ДУХИ ПРИРОДИ» ДАРИ КОРНІЙ:
МЕТОДИКА ШКІЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ**

Актуалізовано питання необхідності розробки спеціального методичного підходу до вивчення книги Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» на уроках української літератури у 6 класі.

Розглянуто особливості шкільного вивчення творів із зазначеної книги: «Лісовик», «Водяник» і «Польовик» в поєднанні з казками, які подає письменниця до кожного міфу. Обґрунтовано ефективність застосування сюжетного аналізу літературних текстів. Наголошено на доцільності аналізу міфологічних структур творів: міфічних істот, обрядів і замовлянь.

Описано методика текстуального опрацювання творів книги, зокрема подано різні види навчальної діяльності аналітико-синтетичного та творчого характеру. Запропоновану методика доречно застосовувати і до інших міфів та казок книги, призначених для урочного та поза-класного читання.

Розроблено методичні рекомендації щодо організації навчальної діяльності, що дозволяє вирішувати проблему вивчення творчості Дари Корній в шкільному курсі української літератури (6 клас).

Ключові слова: міф; сюжетний аналіз; міфологічні структури; міфічні істоти.

Постановка проблеми у загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Важливим завданням літературної освіти в умовах сучасної школи є «формування нового покоління особистостей з високою гуманітарною культурою і громадянською відповідальністю, необхідністю збереження національної ідентичності, духовних ідеалів слов'янства в умовах глобалізації світового процесу» [1]. Реалізувати це завдання можливо у процесі вивчення української міфології, що яскраво проявляється у літературі фентезі, яку вважають «спадкоємницею міфології» [2]. Міфологічне

світобачення, як одна із засадничих рис українського народу, впливає на формування особистої й суспільної свідомості.

Відомою авторкою, що працює в жанрі фентезі, є сучасна українська письменниця Дара Корній. Почесне місце в її творчому доробку належить художньо-популярному дослідженню стародавніх вірувань «Чарівні істоти українського міфу», за яке авторка стала Лауреатом премії Кабінету міністрів України ім. Лесі Українки у 2021 році. Це видання складається із трьох частин: «Духи природи», «Домашні духи», «Духи шкідники». Його адресовано не тільки дітям, а й дорослим читачам – поціновувачам культурної спадщини давніх українців.

Вивчення творів Дари Корній із названої книги передбачено модельною навчальною програмою «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти [3]. Це спонукає науковців та вчителів-практиків здійснювати пошук методичних підходів до вивчення особливостей української міфології в інтерпретації письменниці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних методичних дослідженнях творчість Дари Корній представлено мало. Знаходимо поодинокі розробки, присвячені вивченню деяких творів письменниці, здебільшого на уроках позакласного читання. Скажімо, О. Служук здійснила впровадження в навчальний процес повістей Дари Корній із серії «Зворотний бік» та повісті «Петрусь Химородник» [4; 5]. С. Вірста і Т. Жалко пропонують залучати книгу «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» як допоміжний матеріал під час вивчення драми-феєрії Лесі Українки

«Лісова пісня» (10 клас). Їх мета – розширити уявлення учнів про міфологічний світ природи, описаний Лесею Українкою [6]. Проте цього не достатньо для повноцінного опанування учнями творчого доробку Дари Корній. Існує потреба у створенні методичних рекомендацій для шкільного опрацювання книги «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» в 6 класі.

Мета статті – виробити методичні рекомендації для діяльності вчителя та учнів під час вивчення дослідження Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» на уроках української літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Автори модельної навчальної програми для 6 класу в тематичному розділі «Міфи прадавньої України» передбачили монографічну тему, присвячену художньому доробку Дари Корній. Для обов'язкового вивчення виокремлено твори «Лісовик», «Водяник» і «Польовик». Запропоновано також розглянути один-два тексти за вибором учителя.

Опрацювання навчального матеріалу має відбуватися поетапно. Пропонуємо послідовність роботи вчителя та учнів за такими методичними аспектами:

1. Знайомство з біографією Дари Корній.

Короткі відомості про життя та творчість письменниці доцільно подати, використовуючи фотосвітлина, демонстрацію найвідоміших книг, уривків з інтерв'ю та відомих мистецьких заходів. Варто також назвати престижні літературні нагороди, що допоможе учням побачити в постаті Дари Корній сучасну, активну особистість й успішну дитячу письменницю.

2. Загальний огляд книги «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи», особливостей подачі матеріалу про українську міфологію.

Учні повинні знати, що Дара Корній називає свою книгу *довідником* нижчої української міфології. Під час її створення авторка залучала наукові праці з фольклористики, етнографії, використовувала власні польові дослідження, народні казки, притчі, легенди, заклинання, звичаї, обряди та пісні. Проте здобувачі освіти повинні розуміти, що це художньо-популярне видання є авторським баченням давньої української міфології, у якому письменниця творчо опрацювала величезний матеріал культурної спадщини давніх українців.

Зрозуміти такий підхід учні спроможні завдяки здобутим знанням про особливості українського міфологічного світогляду під час вивчення фольклорних творів прадавньої України (5 клас). Важливим моментом є усвідомлення відмінностей між жанрами

«міф», «казка» й «легенда». Слушною варто вважати ідею укладання порівняльних таблиць «Міф і казка», «Міф і легенда» для осмислення й систематизації навчальної інформації, передбаченої в модельній навчальній програмі [3].

З метою актуалізації знань ефективною стане бесіда за такими питаннями:

- дайте визначення терміну «міф»?
- які види міфів ви знаєте?
- назвіть приклади космогонічних міфів;
- поясніть особливості світогляду давніх українців, виходячи з прочитаних вами міфів;
- як ви думаєте, чи збереглися в сучасному українському суспільстві риси міфологічного світобачення наших пращурів? Наведіть приклади.

Відповіді на ці питання допоможуть здобувачам освіти зрозуміти пізнавальне значення довідника Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи». Учнім доречно зачитати фрагмент авторської передмови з книги: «Дуже хочеться, щоб цей шар нашої культурної спадщини, міфопоетичний космос праукраїнських істот-духів нарешті посів гідне місце в системі світоглядних знань сучасних українців. Адже неможливо – навіть через тисячоліття відмовитися й цілком стерти з генетичної пам'яті народу те, що формувало його в колись, викристалізувало як самобутню та самодостатню націю. Минуле, сучасне й майбутнє – не окремі часові виміри, вони взаємопроникні та переплетені між собою. Бо минуле – це не просто пласт історії, воно досі живе в кожному з нас на рівні генетичної пам'яті, маминої колискової, бабусиною вишиваного рушника, дідової казки про бузинову сопілку» [7, с. 6].

Зауважимо, що особливістю книги Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» є домінування в організації художнього матеріалу міфологічних структур експліцитного типу: міфічних образів, сюжетів, мотивів, ідей, ритуальних обрядів, замовлянь і пісень праукраїнської міфології. Наявність міфологічних структур у літературному творі, за Ю. Сидоренко, зумовлює особливості авторського моделювання художньої дійсності, впливає на проблемно-тематичне та ідейне наповнення текстів. «Причому кожен з елементів визначає загальну концепцію твору, а разом вони утворюють своєрідну єдність, характеризують явище в межах цілісності, взаємопов'язаності його складових» [8, с. 77]. Тому аналіз текстів книги Дари Корній повинен націлювати учнів на виявлення міфологічних структур, що забезпечить достатньо повне розуміння учнями літературного матеріалу.

Текстуальній роботі має передувати розповідь учителя про зміст та композицію книги «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи». Здобувачі освіти дізнаються, що у довіднику систематизовано відомості про химерний світ чарівних істот праукраїнської міфології, що заселяли природу, та виокремлено Духів Лісу, Води, Землі, Повітря та Пір року. Специфічною рисою книги є те, що після кожного міфу про фантастичного духа вміщено казку, де цей персонаж є головним героєм. У такий спосіб Дара Корній ніби художньо унаочнює поданий довідниковий матеріал. Використовуючи працю письменниці з навчальною метою, варто враховувати цю особливість й вивчати міфи й казки в єдності.

На уроках літератури учні познайомляться тільки з творами про трьох найвідоміших духів природи – Лісовиком, Водяником і Польовиком. Для подачі інформації краще скористатися методом оглядової лекції з використанням наочності (ілюстрацій Ангеліни Канкави, «паспортів» чарівних істот, фрагментів текстів з цікавими подробицями про головних персонажів). Скажімо, образ Лісовика представляємо за поданим у книзі «паспортом»: вдача духа, походження, місце проживання, магічні здібності чи призначення, уподобання, гостинець (чим можна задобрити).

Робота з «паспортом» міфологічних персонажів стане ефективною і на наступному уроці для актуалізації здобутих знань, необхідних для текстуальної роботи над казками, поданими після кожного міфу, у яких духи проявляють свою природу. Наприклад, осмислення міфу про Лісовика та «Казки про дерева» повинно включати таку систему завдань та запитань:

- Назвіть усі відомі назви Лісовика.
- Розкажіть про призначення цього духа.
- Яку вдачу має Лісовик?
- Доведіть, що Лісовик добрий і справедливий (за «Казкою про дерева»).
- Де мешкає Лісовик? Чому герої казки не знали про його існування?
- Якими магічними здібностями володіє лісовий господар?
- Наведіть приклади таких здібностей у казці?
- Які гостинці полюбляє Лісовик?
- Як людям вдалося задобрити розлюченого хранителя лісу?

3. Аналітико-синтетична робота над текстами міфів «Лісовик», «Водяник» і «Польовик».

Ефективним шляхом вивчення міфів «Лісовик», «Водяник» і «Польовик» стане використання сюжетного аналізу літерату-

рних творів, оскільки в 6 класі продовжується вироблення в учнів первинних знань і вмінь для роботи з сюжетно-композиційною системою тексту. Як наголошує Ю. Бондаренко [9, с. 9], серед необхідних навичок, що слід сформувані в здобувачів освіти, є здатність проводити поділ сюжетно-змістової площини твору на менші складові. Тому вважаємо за доцільне запропонувати такі види роботи для вивчення сюжету заявлених творів Дари Корній:

3.1 Виразне читання, переказування та обговорення окремих епізодів тексту, зокрема тих, у яких уміщено описи міфічних істот:

- опишіть якомога детальніше портрет одного з духів, поясніть, як виглядають Лісовик, Водяник, Польовик;
- знайдіть у тексті описи зовнішності цих персонажів та зачитайте їх;
- розкажіть, який епізод із міфів про духів природи вас найбільше вразив, розсмішив, здивував. Доповніть свою розповідь відповідними цитатами.

Мета такої роботи – засвоїти знання про головних духів природи давньої української міфології, розвивати уміння розмежовувати сюжетні фрагменти, знаходити портретну характеристику, удосконалити навички виразного читання, зацікавити здобувачів освіти творчістю Дари Корній та українською міфологією.

3.2 Прийом «склеювання» літературного джерела: поєднання міфу і казки до нього. Доречно проводити тоді, коли діти читали вдома лише міфи, а казки їм іще не відомі. Продуктивною стане групова робота: учнів об'єднуємо в три групи; кожна з них отримує фрагменти однієї з казок («Казки про дерева», «Казки про розумного чоловіка» і «Казки про три бажання»). Завдання для групової роботи:

- зібрати казку з фрагментів;
- дібрати доречний заголовок (назви казок написані на дошці).
- визначити, до якого міфу підходить «склеєна» казка. Обґрунтувати думку.

Мета роботи – розвивати здатність учнів виконувати дослідно-пошукову діяльність, виконувати дії аналітичного й синтетичного характеру, заохочувати до вивчення сюжетної організації літературно твору.

3.3 Створення ілюстрацій до сюжетних епізодів, захист малюнків. Продуктивно використовувати як домашнє завдання. Учитель пропонує шестикласникам намалювати улюблений епізод з прочитаних міфів та казок, підготуватися до презентації своїх робіт за таким планом:

1) розповісти, який сюжетний епізод із творів Дари Корній зобразили на малюнку;

2) здійснити художній переказ обраного фрагменту тексту: максимально точно відтворити епізод, що втілили на малюнку;

3) пояснити, чому саме цей сюжетний відрізок обрали;

4) дати відповідь на запитання: Яке значення, на вашу думку, він має у творі Дари Корній?

Запропонований вид роботи відповідає віковим особливостям шестикласників, націлює на опанування знань про сюжетну структуру твору, вдосконалює вміння художнього переказу та сприяє розвитку творчих здібностей школярів.

Дослідження Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» ефективно використовувати на уроках із позакласного читання та літератури рідного краю, оскільки в довіднику вміщено багато пізнавальних і цікавих за змістом давніх українських міфів. Організувати діяльність учасників навчального процесу в такому випадку словесник може кількома способами.

По-перше, шестикласникам слід запропонувати прочитати вдома за власним вибором один міф із книги «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи». На уроці варто опрацювати прочитані твори за допомогою гри «Хто я?» (відомою в методиці навчання літератури як «Сповідь героя»). Опишемо детальніше методику проведення запропонованої гри. Учні отримують завдання розповісти один з міфів Дари Корній від імені головного героя – істоти праукраїнської міфології, не вказуючи своє ім'я. Завдання для однокласників – відгадати ім'я персонажа. Учителю організовує навчальну діяльність таким чином, щоб учень-персонаж від першої особи розповів про призначення, життєву позицію, долю й переживання обраної ним істоти. Учні-слухачі повинні уважно слухати переказ міфологічного сюжету й ставити розповідчу додаткові запитання, щоб уточнити почуту інформацію та в результаті відгадати ім'я персонажа.

Наприклад, учень-персонаж розповідає про Луговика, не вказуючи, що він дух лугів, син польовика, мешкає на лугах у високій траві. Розповідь може мати такий вигляд: «Я – особливий дух, добрий і корисний, але тільки для працьовитих людей. Допмагаю трударям тільки в теплі пори року, а взимку сплю в яру в надійно захищеному від людей місці. У мене зелені очі. Хоч я і маленького зросту, але можу мчати лугами швидше вітру. Маю гарних друзів – мавок Травницю і Росяницю ... Відгадайте, хто я?» Уточнювальні запитання:

- Ти належиш до духів лісу?
- Який чарівний предмет ти маєш?
- Чого найбільше боїшся?
- Опиши свій зовнішній вигляд.
- Яке твоє магічне призначення?
- Хто твої найближчі родичі?

Запропонована гра «Хто я?» покликана розвивати навички детального переказу творів, що, на думку методиста Г. Токмань, вкрай важливі для повноти і розуміння прочитаного, та художнього переказу, «спрямованого на розвиток естетичних почуттів здобувачів освіти» [10, с. 153-154].

По-друге, учитель може обрати один міф для колективного опрацювання в класі. Цікавими для прочитання шестикласниками будуть міфи з розділу «Духи землі» про спориша, луговика, межівника, степовика та бездонника. Увагу до цього розділу пояснюємо ментальною особливістю українського народу – повагою до Землі. На етапі підготовки до сприймання й осмислення конкретного міфу вчитель розповідає учням про значення Землі в міфологічних уявленнях праукраїнців: «Саме Земля, за православними віруваннями, була в центрі світобудови. Це вона є втіленням Явного світу, в якому перебуваємо тепер ми. Це в її глибоких надрах зароджуються цілющі криниці та джерела із живою водою. «Ти, Небо, – батько, а ти, Земле, – мати!», – говорить народне прислів'я. Від цього шлюбу й народилися трави, дерева, тварини й люди. «Земля дає нам все й забирає все» та «Земля – мати наша, усіх годує та пестить», – стверджують хлібороби. Недарма одним із найдавніших культів поклоніння та вшанування землі вважають звичай сповіді Землі-матері» [7, с. 204].

Наступний крок – текстуальна робота над міфом. Для прикладу візьмемо міф про доброго духа жнив, достатку, врожаю, багатства й втілення родючості «Спориша». Спочатку ознайомлюємо учнів з основними відомостями про цю міфічну істоту, що унаочнені в її «паспорті». Текст твору невеликий за об'ємом, тому доречно його перечитати в класі ланцюжком.

Осмислення художнього матеріалу обов'язково повинно включати роботу з такими міфологічними структурами, як ритуальні пісні й обряди давніх українців:

– Зачитайте пісню-замовляння до Спориша. На які важливі для хліборобів речі вона спрямована?

– Перекажіть царинний обряд задобрювання Спориша.

– Прочитайте пісню женців. Чому вони возвеличували Спориша?

– Чи знаєте ви про такі чи подібні обрядові дії в сучасному житті? (Згадайте про Дідуха).

– Як ви думаєте, чому Спориша величали «цар Колос»? Свою думку обґрунтуйте.

Вважаємо, що запропоновані види роботи націлюють учнів на формулювання висновків про особливості відображення прадавньої міфології, звичаїв та обрядів українців у прочитаних творах, а загальна система діяльності вчителя й учнів під час вивчення дослідження Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» поглибить знання шестикласників про національну культуру.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, під час вивчення книги Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» на уроках української літератури в 6 класі потрібно враховувати специфічні особливості цього дослідження, його оригінальність та невід'ємність від культурної спадщини українського народу. Це дозволяє запропонувати такі спеціальні методичні рекомендації щодо навчальної діяльності вчителя та учнів:

1) Розгляд творів із книги Дари Корній повинен відбуватися у контексті з вивченням художніх надбань української міфології. Ключовим моментом є осмислення міфів, запропонованих письменницею, як зразків культурної національної спадщини. Головний напрямок роботи – аналіз міфологічних структур: міфічних істот, мотивів, народних легенд і звичаїв, ритуальних обрядів, пісень і замовлянь.

2) Текстуальне опрацювання навчального матеріалу на уроці ефективно здійснювати шляхом аналізу сюжетно-змістової організації творів, що сприяє формуванню в здобувачів освіти цілого комплексу знань, умінь і навичок, пов'язаних з осмисленням структури художніх джерел.

3) Серед продуктивних видів аналітико-синтетичної роботи виділяємо виразне читання та переказування сюжетних епізодів, прийом «склеювання» міфу й казки до нього, творчі завдання (малювання улюбленого епізоду, характеристика головного персонажа (гра «Хто я?»)).

Окреслені методичні аспекти шкільного опрацювання дослідження Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи» на уроках української літератури в 6 класі будуть корисними для вчителів-словесників та студентів філологічних факультетів.

Подальшого розгляду потребує осмислення учнями порушених в міфах проблем, вивчення символіки міфів, навчання учнів створювати власні творчі роботи різних жанрів за мотивами прочитаних міфів з книги Дари Корній «Чарівні істоти українського міфу. Духи природи».

Список бібліографічних посилань

1. Концепція літературної освіти від 26 січня 2011 р. № 58: Затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 26.01.2011 № 58. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/13508/.
2. Сорокіна К., Масюк О. Міфологічний світогляд як основа фентезійного світобудівництва. *Нова парадигма*, 2017. Вип. 133. С. 82-94.
3. Модельна навчальна програма «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О. та інші): Рекомендовано наказом МОН від 12 липня 2021 р. № 795. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/830/83087/Ukr_li_t_5-6-kl_Yatsenko_ta_in_14_07.pdf
4. Слижук О. А. Ігрові технології на уроці позакласного читання фентезі («Петрусь химеродник» Дари Корній). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*, 2019. №3 (326). С. 184–193.
5. Слижук О. Формування поняття про індивідуальне мовлення персонажів на уроках української літератури в гімназії. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип. 40. Т. 2. С. 188–192.
6. Вірста С., Жалко Т. Вивчення міфічних образів драми-феєрії «Лісова пісня» в контексті сучасного «прадавнього лісу» Дари Корній. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип. 35, Т. 8. С. 115–120.
7. Корній Д. Чарівні істоти українського міфу. Духи природи. Харків: Віват, 2019. 320 с.
8. Сидоренко Ю. Художні твори з експліцитно вираженою міфологічною складовою: літературознавчий аспект вивчення. *Українська мова і література в школах України*, 2017. № 7–8 (171). С. 75–78.
9. Бондаренко Ю. Методика шкільного вивчення сюжетно-композиційної організації епічного твору: теорія і практикум: навч. посіб. для студентів філологічних факультетів. Ніжин, НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 143 с.
10. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ: Академія, 2012. 312 с.

References

1. The concept of literary education dated Junior 26, 2011. Retrieved from http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/13508/ [in Ukr.]
2. Sorokina, K. & Masiuk, O. (2017). Mythological worldview as the foundation of fantasy world-building. *A new paradigm*, 133: 82–94 [in Ukr.]
3. Model educational program "Ukrainian Literature. Grades 5–6" for general secondary education institutions (authors Yatsenko T. O. and others): Recommended by order of the Ministry of Education and Science of July 12, 2021 No. 795. Retrieved from https://osvita.ua/doc/files/news/830/83087/Ukr_li_t_5-6-kl_Yatsenko_ta_in_14_07.pdf [in Ukr.]
4. Slyzhuk, O. A. (2019). Gaming technologies in the extracurricular fantasy reading lesson ("Petrus khymorodnyk" by Dara Kornii). *Bulletin of Taras Shevchenko Luhansk National University: Pedagogical Sciences*, 3(326): 184–193 [in Ukr.]
5. Slyzhuk, O. (2021). Developing an understanding of individual character speech in Ukrainian literature classes at the gymnasium. *Current issues of humanitarian sciences*, 40(2): 188–192 [in Ukr.]
6. Virsta, S. & Zhalko, T. (2021). Studying the mythical images of poetic play "Forest Song" in the context of Dara Kornii's contemporary "ancient forest". *Current issues of humanitarian sciences*, 35(8): 115–120 [in Ukr.]
7. Kornii, D. (2019). Magical creatures of Ukrainian myth. *Spirits of Nature*. Kharkiv: Vivat. 320 p. [in Ukr.]

8. Sydorenko, Yu. (2017). Artistic works with explicitly expressed mythological components: a literary aspect of study. *Ukrainian language and literature schools of Ukraine*, 7–8(171): 75–78 [in Ukr.]
9. Bondarenko, Yu. (2012). Methodology of school study of plot and compositional organization of an epic work: theory and practical exercises: textbook for students of philological faculties. Nizhyn: NDU im. M. Hoholia. 143 p. [in Ukr.]
10. Tokman, H. (2012). Teaching methodology of Ukrainian literature in secondary school: textbook. Kyiv: Akademiia. 312 p.

RUDIUK Tetiana,

Doctor Sciences of Pedagogy, associate professor, professor of the department of Ukrainian language, methods of its teaching and translation, Nizhyn Mykola Gogol State University

KAPLENKO Oksana,

PhD in Philology, associate professor of the department of Ukrainian literature, methods of its education, history of culture and journalism, Nizhyn Mykola Gogol State University

«MAGICAL CREATURES OF UKRAINIAN MYTH. SPIRITS OF NATURE» BY DARA KORNII: METHOD OF SCHOOL STUDY

Summary. Introduction. The study of works of Ukrainian mythology is a priority of modern literary education, aimed at the formation of national identity and ideals of the Ukrainian people. Popular art study by Dara Kornii "Magical creatures of Ukrainian myth. Spirits of Nature" is dedicated to the mythological beliefs of ancient Ukrainians. The study of myths from this book is provided by the model curriculum from Ukrainian literature for the 6th grade. However, there are no recommendations for the school study of Dara Kornii's works yet suggested. This prompts the search for educational approaches that will contribute to the study of Ukrainian mythology in the interpretation of the writer.

The purpose of the article is to develop methodological recommendations for teacher and students' activity during the school study of mythological texts from Dara Kornii's book "Magical creatures of Ukrainian myth. Spirits of nature" in lessons of Ukrainian literature in the 6th grade.

Methodology. Analytical and synthetic research of literary work are used in the article (analysis of plot episodes, expressive reading, detailed and artistic retelling of text fragments), creative activities, such as drawing and protection of drawings for story episodes and didactic game "Who am I?", are used either.

Results. The analysis of the programmatic myths "Forest Spirit," "Water Spirit," and "Field Spirit" from Dara Kornii's book "Magical Creatures of Ukrainian Myth. Spirits of Nature" is proposed to be conducted through the exploration of the narrative and thematic organization of

artistic material, focusing students' attention on specific elements of content and form, such as the development of plots, fantastical creatures, motifs, ideas, ritual ceremonies, invocations, and songs. We direct the textual work on the myths of the writer towards the formation of educational seekers' literary knowledge, skills, and abilities necessary for understanding the narrative structure of literary texts.

Scientific novelty. The development of special methodological recommendations has helped to formulate an approach that allows addressing the issue of studying Dara Kornii's works in the school curriculum of Ukrainian literature (6th grade).

Conclusions. The consideration of works from the book "Magical Creatures of Ukrainian Myth. Spirits of Nature" by Dara Kornii should take place in the context of studying the artistic achievements of Ukrainian mythology. A key aspect is the understanding of the myths presented by the writer as examples of cultural national heritage. Effective study of these works depends on the teacher's utilization of analytical-synthetic methods and types of work, including the analysis of mythological structures, narrative and thematic organization of the texts, and the completion of creative tasks that contribute to comprehending the content and form of the artistic material.

Keywords: myth; plot analysis; mythological structures; mythical creatures.

Одержано редакцією 06.08.2023
Прийнято до публікації 23.08.2023